

آیا اهل تسنن ، هنگام خواندن سوره در نماز ، بسم الله را می گویند؟

سوال کننده : حسینی

توضیح سؤال :

اقای قزوینی من در یکی از برنامه های شما در شبکه سلام شنیدم در جواب به يك سوال که آیا سني ها در نماز بسم الله میگویند یا نه؟؟ گفتید که سني ها بسم الله را فقط برای سوره حمد میگویند و در نماز بسم الله برای سوره های دیگر نمیگویند!!!! من این سوال را از يك سني کردم گفت که اصلاً این طور نیست و ما بسم الله را اهسته میگویم حالا میخواهم بدونم که دلیل این جواب شما چه بوده؟؟؟

پاسخ :

اهل سنت در این باره اختلافات شدیدی دارند ، برخی آن را واجب ، برخی مستحب ، برخی مکروه و ... می دانند . این اختلاف آن قدر شدید است که حتی از قول خود ائمه اربعه اهل سنت نیز چندین قول نقل شده است . از این که بگذریم در باره جهر و اخفاء آن نیز اختلاف شدیدی دارند ، برخی به جهر و برخی به اخفاء فتوی داده اند و ... ؛ مثلاً عبد الله بن قدامه در کتاب معروف المغنی که امروزه وهابی ها بیش از هر کتابی به آن بها می دهند ، از قول مالک بن انس می نویسند :

وقال مالك والأوزاعي لا يقرؤها في أول الفاتحة .

المغني - عبد الله بن قدامه - ج 1 - ص 520 .

مالك و اوزاعي گفته اند که بسم الله در اول فاتحه خوانده نمی شود .

وروي عن أحمد أنها ليست من الفاتحة ولا آية من غيرها ولا يجب قراءتها في الصلاة وهي المنصورة عند أصحابه وقول أبي حنيفة ومالك والأوزاعي وعبد الله ابن معبد الرماني .

المغني - عبد الله بن قدامه - ج 1 - ص 522 .

از احمد بن حنبل روایت شده است که بسم الله نه جزئی از فاتحه است و نه جزئی از بقیه سوره ها ، و واجب نیست که در نماز خوانده شود ، این قول پذیرفته شده در بین اصحاب احمد و همچنین قول ابو حنیفه ، مالك و اوزاعي و عبد الله بن معبد رماني همین است .

و نووي از بزرگان علمای شافعی در کتاب المجموع می نویسد :

وقال مالك والأوزاعي وأبو حنيفة وداود ليست بالبسمة في أوائل السور كلها قرأنا لا في الفاتحة ولا في غيرها وقال احمد هي آية في أول الفاتحة وليست بقران في أوائل السور وعنه رواية انها ليست من الفاتحة أيضا .

المجموع - محيي الدين النووي - ج 3 - ص 334 .

مالك ، اوزاعي ، ابو حنیفه و داود گفته اند که بسم الله در اوائل سوره از قرآن نیست ، نه در فاتحه و نه در دیگر سوره های قرآن . احمد حنبل گفته که در سوره فاتحه جزء قرآن است و در بقیه سوره ها نیست ، و از احمد در روایت دیگری نقل شده است که جزء فاتحه هم نیست .

و حتی در صحیح مسلم روایتی را به پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم نسبت داده اند که آن حضرت نیز در نماز حتی در سوره فاتحه بسم الله را قرائت نمی کردند .

عن انس بن مالك انه حدثه قال صليت خلف النبي صلي الله عليه وسلم وأبي بكر وعمر وعثمان فكانوا يستفتحون بالحمد لله رب العالمين لا يذكرون بسم الله الرحمن الرحيم في أول قراءة ولا في آخرها .

صحیح مسلم - مسلم النيسابوري - ج 2 - ص 12

انس بن مالك روایت کرده است که پشت سر پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم ، ابوبکر ، عمر و عثمان نماز خواندم ، آن ها سوره فاتحه را با « الحمد لله رب العالمين » شروع کردند و « بسم الله الرحمن الرحيم » را ذکر نکردند ، نه در اول قرائت و نه در آخر آن .

که این خود نوعی تحریف در قرآن به حساب می آید . اگر جزئی نبوده است ، چرا آن را در قرآن نوشته اند ؟ آیا این تحریف قرآن نیست ؟ چیزی را که جزء قرآن نبوده ، وارد قرآن کرده اند . اگر جزء قرآن بوده و از طرف خداوند نازل شده است ، چرا آن را جزء قرآن نمی دانید و در نمازهایتان یا نمی خوانید و یا اگر می خوانید ، با اخفاء می خوانید ؟ منظور استاد قزوینی هم در شبکه سلام ، ذکر اقوال تمامی مذاهب اهل سنت نبوده است . برای اطلاع دقیق از تمامی اقوال اهل سنت می توانید به کتاب های ذیل مراجعه فرمایید :

۱. المغني ، عبد الله بن قدامة

۲. المبسوط ، السرخسي

۳. المجموع ، النووي

۴. و...

مرفوع با شهادت

بگروه پاسخ به شبهات

مؤسسه تحقیقات حضرت ولی عصر (عج)